

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foaie socială-culturală.
Apare în fiecare Sâmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Unirea bisericilor române.

„Pe indiferentism nu se poate efecțua o unire durabilă“.

(Martin Conrad).

E îndeobște cunoscut, că la poporul nostru românesc din zi în zi tot mai tare prinde rădăcinii indiferentismul religios, mai ales în părțile bănățene. Acest indiferentism, mai ales la trecerile dela neunire la unire, și întors, se manifestă în cuvintele: »Doar' o lege românească e!« »Doar' tot la un Dumnezeu ne închinăm!« Aceasta o experiență mai virtuoasă noi, preoțimea dela sate.

Nu se poate tăgădui, că există la poporul nostru indiferentismul religios. Pricina acestui indiferentism e lipsa de convingere religioasă. Știm că în părțile banatice valorile confesionale încă nu s'au potolit. Trecerile dela o confesiune la alta sînt încă la ordinea zilei. Și dacă stai de vorbă cu poporul și îl întrebi de pricina acestei nestatornicii, te izbește în față vîntul indiferentismului religios și îți vine să plîngi neîncetat, văzînd ranele ce le pricinuește pe trupul neamului acest indiferentism. Că e periculos spiritul indiferentismului, și că mi și mi de rane se deschid din starea nehotărîtă și lipsită de convingere a poporului nostru, inficiat cu fraza: »Doar' tot o lege românească e!« »Doar' tot la un Dumnezeu ne închinăm«, aceasta o stim noi cei tupilați la spatele cerelor confesionale.

Și durere se află oameni cari apostolesc pentru lățirea acestui spirit primejdios din motivul, că pe baza acestui indiferentism nădăjduesc să se poată pune stavilă certelor

confesionale și să se poată clădi unirea bisericilor românești. Acești bărbați însă să ia bine seama, că prin aceasta numai înmulțesc ranele, pentru că fac, ca poporul să nu se mai uite la deosebirile dogmatice, de fapt existente, între uniți și neuniți, ci să și schimbe legea la tot pasul, dupăcum îi dictează interesele pur materiale și lumești, și dupăcum îl îndeamnă patimile. Și tocmai fiindcă trecerile dela o confesiune la alta, la noi la Români, sînt împreunate de comun cu fapte și interese omenești, se nasc din ele o mulțime de certe confesionale între preoți, ear influința acestor certe se resimte pe terenul întregii noastre vieți publice.

Să ia seama apostolii frazei: »Doar' tot la un Dumnezeu ne închinăm«, că pe baza indiferentismului nu se va clădi unirea bisericilor, fiind indiferentismul numai un fel de nehotărîre sufletească, căreia tot una e a fi de părerea aceasta, ori de părerea contrară, care se trage cînd pe o parte cînd pe alta, dupăcum aduc cu sine interesele materiale. Indivizii cuprinși de această boală sînt ca pendula ciacornicului, care oscilează cînd în dreapta, cînd în stînga, neaflîndu-și niciodată starea de repaos.

Și apoi dacă pentru cîtva timp și s'ar putea realiza pe baza indiferentismului religios o unire vremelnică, ce folos am avea din această unire? Ori doară poți porni la luptă cu o armată înrolată din ostași, cari se trag cînd pe partea ta, cînd pe partea dușmană?

Se poate oare spera că un popor care a pornit odată, ca un fel de »perpetuum mobile« pe calea indiferentismului, să se mai statorniciască în ideea unirei? ... Nu, nici-

odată! Poporul, în inima căruia am picurat odată picurii indiferentismului, dacă va continua a rămînea în această stare, va fi lipsit, poate pe veci, de legătura ce încheagă într'una pe fii aceleiași mame. Un atare neam de oameni va fi ca snopul dezlegat, pe care îl resfiră vîntul în toate părțile.

Cine nu-și știe prețui ceiace are mai scump: legea, oare mai poți aștepta să-și prețuiască limba și neamul?

Eată pentruce trebuie să ne înarmăm încontra indiferentismului! Eată pentruce ne ridicăm încontra celorce pretind că »Doar' tot o lege românească e!« »Doar' tot la un Dumnezeu ne închinăm!«

Fraților Români, preoți și mirenî, în interesul chestiei unificării bisericilor române, în interesul genuin al poporului, vă rog și vă conjur, că, dacă vrem să ajungă poporul nostru acolo încît religia să nu-i fie un obiect mirșav de vînzare și cumpărare, să punem stavilă indiferentismului religios! Să luminăm poporul! Să-i explicăm că nu-i tot una a fi unit sau neunit. Să-i spunem că înaintea lui Dumnezeu numai o singură lege poate fi adevărată, fie cea unită, fie cea neunită, una din două, dar la niciun caz amîndouă deodată. Fără a ne calumnia unul pe altul, avem să explicăm poporului (în spiritul lui Cristos) și cîteva deosebiri dogmatice, mai esențiale, dintre cele două religii, ca poporul, să fie conștiu și de religia sa. Dar pecînd cinstim convingerea noastră religioasă, avem să cinstim între marginile cuvenite și convingerea altora. Mai pe sus de toate, însă, să fim apostolii unificării bisericilor, avînd să recunoaștem, că pelîngă toate

FOILETON.

O amintire tristă.

2

- Schiță -

de Dămian Izverniceanu.

Intr'o dimineață mă sculasem cu noaptea în cap. Toată noaptea mă zvîrcolisem în pat fără să ațipesc. Gînduri grele ca plumbul îmi apăsa sufletul. Nu m'am gîndit la nimic alta decît numai lu Stăncuța și ființa ei atît de dragă, o clipă nu mi-a perit de dinaintea ochilor. Afară un vînt cald de neazăzi frămînta frunzișurile neîncetat. Am luat atunci cornul, l-am pus la gură, și am început să suflu și cît de dulce sună cornul în tăcerea liniștită a nopții, părea un glas tainic, ce se perdea tot mai mult în îndepărtările întunecate. Am mai suflat odată, de douăori în corn, în corn, în urmă am plecat, și fără să pot a-mi da seama cum, m'am trezit că trec pe lingă casa lui Pătru Miclău.

Ulițele erau pustii, nu se vedea un suflet de om, cînd am trecut din casă, m'am uitat înapoi și mi-s'a părut, că aud în urma mea o scîrțăitură ușoară de ușă. M'am oprit în loc. Din ușa întunecată, ce părea o gură largă în pereții albi, o umbră ușoară ca o fantasmă se strecură ușor prin curte și deacolo în uliță. Cînd s'a apropiat de mine, am cunoscut că este ea, și mi-a zis:

- Costică tu ești? ... te-am cunoscut pe sunetul cornului tău atît de dulce ... Demultă vreme tot te aștept să treci pe aicea, și nu ai mai trecut ... Deacum am să merg cu tine, du-mă unde ști ... fă cu mine ce vreai, că mie mi-s'a urît de viață ... Nu mai pot, Costică, nu mai pot ...

Cînd am auzit vorbele acestea, rostite cu atîta jale și cu un glas plîngător, am simțit cum mi-se desprinde din inimă, ca un val spumegos, o durere nedeslușită, și mi-se urca până în grumazi, unde mi-se opria ca un nod greu, ear ochii mi-se umeziseră. Am prins-o atunci de mină și am plecat amîndoi. Cînd am întreat-o de bărbat, ea mi-a spus că doarme.

Și ne-am dus așa până departe în sat într'o poeană cu earbă și ne-am așezat sub poalele unei păduri. Abia pe atunci începura a se risipi și negurile. Spre răsărit undeva, departe detot, de după niște creste de dealuri întunecate, răsăria încetisor luceafărul. Era mare cît pumnul și mai lucitor decît para focului. L-am privit amîndoi îmbătați de fericire. Și mi-a zis ea atunci cu un glas molic și blajin:

- Vezî, Costică, în ce foc arde luceafărul? ... Ei dar focul ce-mi mistue inima și sufletul meu, e cu mult mai mare decît acela ... Îmi ești drag, și pentru tine multe am pătimit ... M'au bătut și ce n'au făcut păgînii aceia cu mine ... Numai tu îmi ești drag în lume, și numai a ta vreau să fiu. Și cum ședeam amîndoi în earba înrouată,

mi-a eprins capul între palme, m'a sărutat, apoi mi-l-a tras și l-a lipit de sinii ei tari și ridicați. Vîntul alerga prin poeană și culca earba tot în valuri, și obraznic cum era rescolia părul Stăncuței cel buclat, și-l prefăcea tot, într'o coamă fantastică. Spre răsărit cerul tot mai mult se lumina pînăce prinse a da ca în dogoarea unui foc uriaș.

Cînd se luminase binișor de ziuă, deodată ea tresări, prin pădurea dela spatele noastre se auzia un freamăt ușor de frunze și crengi uscate. Își întoarse capul într'acolo, și cînd o privii în față, era galbenă ca turta de ceară.

- Costică, izbucni atunci într'un glas dureros și plin de spaimă - eată-l-ai, este el, Pătru, ne-a dat de urmă ... Costică, să nu mă lași că mă omoară păgînul ...

- Nu te teme, dragă, l-am îmbunat inima, și stînd lingă ea în earbă, îl așteptam să se apropie.

Cînd numai vre-o zece pași ne mai despărția de el, îl aud că-mi răcnește: »Da ce-l nevestă, nevestă mută, ți-a venit graiul decînd te-ai dat în dragoste cu flăcăii. Numai îți sare dragostea ta pe nas, așteaptă numai«. Și cum avea o bită de corn groasă, și cu măciucă în cap, își luă avînt și învîrtindu-o de vr'o douăori în văzduh pe de supra capului său, se stînjea și gata era să o pâlîască în cap. Cînd am văzut pericolul, repede am sărit de jos de pe earbă și m'am postat între el și Stăncuța, țînînd pușca de două ca în formă de

deosebirile dogmatice, *unificarea bisericilor e posibilă*, căci chestiunile contraverse dogmatice ușor se pot clarifica.

Chestia unirii bisericilor române a devenit actuală. Nu arareori chiar și din sinul poporului dela sate ne interpelează, că oare nu s'ar putea cumva face împreunarea bisericilor? Unii dintre frații preoți le răspund: Nu, căci sînt piedeci dogmatice! Ar trebui să le spunem că: da, se poate face împreunarea bisericilor (cu limpezirea chestiilor contraverse).

Avem datorința creștinească să lucrăm pentru împreunarea bisericilor române, căci ladincontră nu are niciun senz rugăciunea, ce o rostește fiecare preot, unit și neunit, în liturgia Sfîntului Vasile, că: Dă Doamne să înceteze dezbinările bisericilor și n'ar avea înțeles nici provocarea ce o face preotul către popor, în ectenia cea mare, zicînd: *Pentru împreunarea tuturor*, Domnului să ne rugăm! Bine zice filozoful rusesc, Solovieff: „Spun unii, că unirea bisericilor e imposibil de realizat și că nu e delipsă, noi însă ne rugăm în liturgiile noastre pentru această unire. Dar a ne ruga pentru un lucru imposibil și de care nicidecît nu avem lipsă, nu ar fi altceva decît o ușurătate, ori mai bine zis, o ironie. Deaceia trebuie să alegem: „ori să lăpădăm rugăciunea, ori să recunoaștem că obiectul ei e posibil și de dorit“.

Virgil Pop.

In voia omului stă a face binele și răul.

Un om oarecare viclean ei amăgitor, a mers odată la Apolon (un zeu grecesc), care era cinstit la Delfi (oraș în Grecia), ținînd în minile lui o pasere, pe care o avea acoperită cu haina lui; și întrebă pe vrăjitor să-i răspundă, de este pasărea aceia vie sau moartă! Omul acesta era șiret și avea de gînd, de-i va răspunde vrăjitorul că este moartă, să o arate precum era: vie; ear, de-i va răspunde că este vie, să o zugrume și să o arate moartă, și astfel să amăgiască pe vrăjitor.

Dar s'a cunoscut vicleșugul lui, și i-a dat răspuns în acest chip: „In voia ta stă, omule, să arăți paserea cum veți vrea: vie sau moartă!“

În voia omului stă: a face binele sau răul. Vrea Dumnezeu dacă vrea și omul!

(N. R.)

Ioan On. Zugravu.

scut. El a lovit și a nimerit în țările pustii; de-acolo face cum face și sare bita și mă lovește peste degetele dela mîna stîngă. Atît mi-a trebuit numai. Și nu mă otărîi eu atuncia, și unde nu-mi clocotia singele în mine, și cum întorc pușca și-l nimeresc cu patul în pept, odată se returnă Pătru Miclău în earbă ca un bulvan. L-am luat atunci, l-am întors, l-am legat minile la spate cu o sfoară, și cînd și-a venit în fire, i-am zis:

— Auzi, măi Petre, să ști că de acum Stăncuța va fi a mea, căci mi-e drag de ea, și ei de mine, pecînd pe tine te urăște, caută-ți dar de treabă și de dînsa să nu te mai legi, dacă vrei să nu-mi mai cazî în mină, că zău atunci nu o să-ți fie moale.

Dupăaceia l-am mai dat nu ghiont în spate și l-am trimis dracului pomană.

Pe Stăncuța am dus-o acasă și imi deveni nevastă. De vinătoare m'am lăsat și steteam tot lingă ea. O clipă nu o scăpam din ochi. Din sărutări, îmbrățișări și din „puișorule“ nu o mai slăbiam. Și așa am dus-o noi într'o iubire două săptămîni. Ei dar în urmă s'a îmbolnăvit și a căzut în pat; tușia mereu și din zi în zi slăbia de a remas numai osul și pelea. Și se văeta mereu de moalele slăbiilor din partea stîngă.

— Aici mă doare — zicea ea, cu un glas sfîrșit — decînd m'au bătut păgîni... și auzi, Costică, eu am să mor, dar la moartea mea nu-mi

Seratele noastre artistice.

Sîmbătă și Duminecă iubiții noștri arțști *sofîl Bârșanu* au dat aici în teatrul din localitate reprezentații teatrale, foarte reușite, ear Marți seara a avut loc frumosul concert al bursierilor Fondului de teatru, dd. *Crișanu și Mărcuș*, sub conducerea d-nului *Aurel P. Bănuș*, abilul director artistic al societății, cu concursul binevoitor al d-nei *Branîște*, care a susținut cu cunoscuta-i dibăcie acompanimentul la pian.

Voinicia și progresarea vădită a simpaticilor noștri artiști a fost comentată în alte foî; noi la rîndul nostru am avea și altceva de zis. Publicul românesc din Oravița și împrejurime, avînd pestetot față de artă sentimente, poate mai avîntate decît pe alocurea, a răsplătit și de rîndul acesta nizuințele acestor apostoli ai culturii românești, primindu-i ca și pîn'acum, cu dragoste în mijlocul său. În toate trei serile sala frumosului nostru teatru fiind plină, a rezultat un venit brut de 1000 cor., ceiace încă denotă căldura cu care îmbrățișează ai noștri teatrul românesc. Păcat că nu ni-se realizează visul de a vedea odată înjghebată *trupa de teatru*. Am avea deja escelente puteri: d-na și d-nul *Bârșanu*, dd. *Bănuș, Crișan, Mărcuș, Băilă, Dordea*, din cari s'ar putea închea o trupă cu care s'ar putea începe educația prin teatru a marelui public românesc din această țeară. Fondul de teatru ar putea înlătura zăgazurile acestei închegări, avînd la îndemînă nu numai mijloace materiale, dar și autoritatea trebuitoare. Mă mir și mă pomir, de ce se îngăduie atîta scăpare din vedere, atîta pierdere de vreme! Presa noastră a solicitat în atîtea rînduri întruparea acestui vechi ideal, combătînd refractarismul din orcare parte s'ar ivi.

Noi vrem teatru!

Pănăcînd să tot batem toaca la urechea antestătătorilor noștri?

O voce din public.

trebuie nici pe tata nici pe mama, căci ei dujmanî mi-au fost și nu părinți.

Și se văeta ea tot mereu, pănă într'o dimineață, m'a chemat la pat, mi-a cuprins mîna și privindu-mă în față cu lumina ochilor ei împăienjenii, și-a dat sufletul...

Așa s'a stins Stăncuța, fata oacheșă, grăsulie, pe care atît de mult o iubiam. Cînd am petrecut acest suflet blind și mult iubit în calea cea mai din urmă, la locuința ei veșnică, unde nu este scîrbă, supărare, nici întristare, cînd i-au așezat sicriul cu osamintele ei fragede în întunerecul și receala mormintului, ear bulgării de pămînt începura a cădea peste ea, producînd un sunet sinistru și infundat, așa mi-a venit atunci, nu știu cum, să mă arunc și eu după dînsa în mormîntul proaspăt. Și multă vreme nu am putut să mă despart de mormîntul ei. Zile întregi steteam lingă el și suspinam. Și i-am sădit lingă cruce, deoparte și de cealaltă, doi brădișori vecinic verzi, ear încolo pe mormînt numai floricele „nu mă uita“, cari în toată primăvara înfloresc și povestesc cerului albastru despre iubirea ei cea mare și înfocată.

Ei dar deatunci s'a strecurat multă vreme, și cum știm că vremea vindecă ranele, le-a vindecat și pe ale mele și nu am mai remas din toate aceste întâmplări, decît cu o amintire, tristă, la care cînd gîndesc, oftez și remîn multă vreme pe gînduri...

(Fine).

IGIENĂ.

Pelagra și pricina ei.

Articolul din „The Nature“.

La întrebarea cu care am însoțit notița dată în „Universul“ despre teoria și cercetările doctorului Sambou — despre cari noi vorbisem cu cîteva luni înainte — am întreat ce amestec are dr. Babeș în această teorie, care răstoarnă ideea primită: că pelagra s'ar datori porumbului stricat. Acuma primînd textul publicat în revista engleză ne-am lămurit.

Doctorul Sambou a susținut această teorie încă din 1905 într'o conferință înaintea „Societății medicale tropicale engleze“, arătînd că nu e de crezut că boala s'ar datori hranei, ci maicîrînd unuî parasit protozoar, sprijinindu-se pe argumentul tras din simptomele altor boale datorite protozoarilor bine cunoscute.

Părerile lui au căștigat treptat partizanî, pănăce, însfirșit, s'a găsit că datoria de umanitate cere să se facă lumină desăvirșită prin cercetări speciale.

S'a înființat un comitet de cercetări „Pelagragre Investigation Comitee“, care a trimis în Italia pe doctorul Sambou și pe d-nul Cantlie, la 7/20 Martie 1910.

Din cercetările făcute s'ar fi încredințat mai întîi că pelagra bîntue numai pri'ntre cultivatorii de porumb și că orășenii, dacă s'ar hrăni cu porumb, nu o capătă.

Intr'o telegramă dela 13 Martie st. n. publicată la 14 în „Times“, Sambou arată că insecta care duce parasitul, ca țințarul anopheles pe al frigurilor, ar fi musca *Similium reptans* (Sandfly) și larvele ei s'ar fi aflînd pri'ntre stîncile de pe lingă țințururile rîurilor în ținăturile pelagragre.

Păn'acuma însă Sambou n'a putut găsi parasitul nici în aceste muște nici în singele bolnavilor.

„The Nature“ mai adaugă că între specialiștii cari au primit teoria lui Sambou, se află d-nul dr. Babeș (România) și d-nul Alessandrini (Roma) și că ar fi făcut și cercetări.

Arată însă că trebuie încă mult de făcut și că se cer banî. Altfel comisiunea se va întoarce deoare-ce cele 245 de lire sterling s'au cheltuit. Se mai trimite 150.

Roagă pe filantropi să ajute, trimițînd banî pe adresa doctorului Clement Godson, 82 Brook Street W. sau pe a lui James Cantlie 140, Harley Street London W.

N-rul din „The Nature“ e dela Mai 26 1910.

(V. Nat.)

ECONOMIE.

Recolta.

După evaluarea oficială a ministerului ungar de agricultură, apărută la 29 Iunie, pe un teritor de 6170,000 jugăre catastrale s'au produs 5373 milioane măji metrice de grîu. Prețuirea de acum a ministerului de agricultură arată la grîu un plus de 730,000 măji metrice față de prima prețuire dela 11 I. tr. Acest fapt se prezintă cuatît mai îmbucurător, cucît prețuirea de acum a ținut seamă și de padubele cauzate în timpul diuî urmă de furtuni și peatră.

Tempestățile deslănțuite în timpul din urmă prin diferitele părți ale țării (în Caraș-Severin d. e.) au adus ce e drept stricăciunî bucatelor de cîmp, dar pagubele cauzate sînt mai mult numai locale, și au influințat detot puțin producțiunea generală. Se speră și se crede că recolta anului acestuia va atinge o cifră încă neajunsă pînă acum în Ungaria și că nu va fi necesitate de import de produse. Ingeneral se poate afirmă, că producțiunea de cereale în Ungaria se ridică aproape constant din an în an de un timp încoace. Aceasta ne dovedește, ca recoltele mai bune, cari s'au ivit în anii din urmă nu pot fi numai întâmplătoare, ci creșterea aceasta a producțiunii este a se ascrie cultivării tot mai intensive a pămîntului. Spre ilustrarea acestei aserțiunî serviască următoarele date statistice:

Recolta mijlocie de grîu în Ungaria (și Croația și Slavonia) a fost în anul:

1871—1875	14.59 mil. mm.
1876—1880	20.89 " "
1881—1885	29.53 " "
1886—1890	35.12 " "

1891—1895	43.18 mil. mm.
1896—1900	37.72 " "
1901—1905	44.20 " "
1906—1910	46.24 " "

Țiimpul a fost în tot decursul lui lunie schimbăcios, mai mult însă ploios și vînturos, cu ploîi mari, uneori torențiale, și chiar cu ghiață. Pe alocurea a și nins. Incontestabil, că Țiimpul acesta a adus destule stricăciuni și pagube la grîu, și ingenere la bucate, dar apoi în schimb a fost priincios bucatelor de săpat și nutrețurilor. Grîul și secara cutoateacestea au înaintat repede, căci deja prin 20 lunie, cîmpul întreg era galbi-auriu, pe unde erau sămănături de acestea. Acum se seceră deja pe întreg șesul Ungariei, și recolta se așteaptă să fie excelentă atît cantitativ cît și calitativ. Bucatele căzute în urma multelor ploîi din zilele trecute, n'au pierdut prea mult, deoarece atunci cînd au căzut, ele erau deja aproape complet dezvoltate.

Dar pe cît de mult promițătoare e recolta bucatelor de toamnă, aproape tot peatît de slăbuță se arată recolta celor de primăvară, excepție făcînd cele de săpat. Orzul și mai ales ovășul, care în multe locuri a trebuit cosit, sînt slabe. Dintre cele de săpat porumbul s'a dezvoltat în general luat foarte bine. Situația agricolă a Ungariei se poate lua ingeneral ca bună, cu excepția cîtorva locuri mai ales comitatele Caraș-Severin, Sătmar, și Zemplén, cari au avut în anul acesta să sufere lovitură detot dureroasă prin tempeștă și furtuni aproape nemaipomenite. Viile încă sînt bune, deasemenea și grădinile de poame promit recolte bune. Poame vor fi multe: mai ales mere, pere și nucî. Pe unele locuri vor fi și prune și persece destule.

Raportul ministerului de agricultură, cuprînzînd datele pînă la 25 tr. după rapoartele speciale dela vre-o 2000 de rapoartori agricoli din țară, arată în amănunte următoarele:

Recolta generală de grîu din acest an de 54.63 mil. mm. prezintă o creștere mare față de cea din anul trecut, care de abia a atins cifra de 30.85 mil. măști metrice.

Săcara e frumoasă și ingeneral promite o recoltă mulțumitoare.

Orzul de toamnă s'a secerat deja mai peste tot locul, la șes, ear prin părțile mai ridicate ale țării acum se seceră. Rezultatele sînt în cea mai mare parte mulțumitoare. Cutoateacestea producțiunea tot la de orz din toată țara va fi în anul acesta cu ceva mai mică decît în anul trecut.

Ovășul. Starea ovășului este numai pe alocurea mulțumitoare. Ingeneral se poate zice că peste tot locul, în țară, recolta va fi slăbuță.

Rapița s'a cosit în cele mai multe părți și s'a și îmblătît deja dînd rezultate satisfăcătoare.

Porumbul se dezvoltă repede și foarte frumos, dînd speranțele cele mai frumoase de recoltă. Cartofii se dezvoltă deasemenea bine. Săpatul de-a douaoară este mai peste tot locul terminat. — Sămănăturile de grădină încă sînt frumoase și Țiimpul acesta le a fost ingenere priincios. Vara o cam strică insectele, dar cutoateacestea promite recoltă satisfăcătoare.

Păștiioasele se dezvoltă bine. Tot asemenea cînepa, inul și tutunul, apoi napii de zăhar și cei de nutreț. Nutrețurile măiestrite se cosesc mai peste tot locul deja a douaoară și rezultatele întrec așteptările de pînă acum ale agricultorilor. Pășuniile sînt frumoase. Viilor le-a priit mult Țiimpul acesta din urmă și se dezvoltă mulțumitor. Pe alocurea stricăciuni de peronosforă. Poamele de-aseemenea nu le-a sfricat Țiimpul ploios din lunie. Recolta poamelor mai Țiimpuri nu se poate zice, că ar fi fost abundentă, dar mere, prune, pe alocurea și pere și nucî vor fi multe. „R. E.“

FELURIMI.

Patruzeci de mîi coroane, pentru un cuib de pasere. În America s'a pus un premiu de 40.000 cor. pentru acela care va găsi un cuib de-a unor porumbel frumoiși, cari mai înainte trăiau în număr mare prin codrii de pe acolo, ear acum nu se mai vîd. De cîțiva ani însă s'a băgat de seamă că porumbii se împuținează mereu, ear acum nu se mai găsește niciunul. Asta a bătut la ochii învătășilor, cari se ocupă cu paserile, cari cred că ceva boală a nimicit neamul acestor porumbel. În vătășii cred că aflînd încă vre-o cîțiva porumbi, le-ar putea mîntui neamul de peire, îngrijindu-i și sporindu-i eară. Au pus dară premiul de 40.000 coroane pentru acela care va găsi celpușin un cuib de al acestor porumbel.

CRONICA.

Filiala din Lugoj a „Societății pentru fond de teatru rom.“ învîta la concertul ce se va da mine, Duminecă, la 10 lunie n. în teatru orașului din Lugoj cu concursul bursierilor *Ionel Crișan* și *Stefan Mărcuș*, subt conducerea d-nului *Aurel P. Bănuș*, directorul artistic al Societății, în beneficiul *inundațiilor din Almăj*.

M. Sa Regina Romăniei, a trecut deja, slavă Domuului, peste pericolul, cu care o amenința boala ce se agravase în Țiimpul din urmă.

La 17 c. se va face Țirnosirea bisericii gr. or. rom. din Buziaș prin P. S. Sa Arhiereul nostru *Dr. Miron E. Cristea*; va cînta și corul măestru-lui *Vidu* din Lugoj.

Cunoscuta fanfară din *Vranî* earăși va da la Sf. Petru o petrecere de vară în grădina marelui proprietar *Eugen Gerubel*.

Foștii elevi ai liceului Traian din T.-Severin, cari au absolvit cursul superior în 1905, se înȚilnesc la 20 lunie, a. c. la Turnu-Severin, cum s'au fost legătuți între dînșii la 1901.

Din conflictul romăno-grec, aplanat definitiv, România a ieșit biruitoare.

Aromăniî din Macedonia au hotărît mai deunăzi să convoace un congres al tuturor comunitășilor lor pentru deslegarea chestiei bisericeștii a Romanilor din imperiul otoman. Canoanele garantează aevea cea mai deplină satisfacție revindicărilor în biserica Răsăritului.

„Un adevărat amic al școalei“ raționează în „Tribuna“, c'ar fi mai bine că leașa ce ar fi să se dea unuî inspector școl. diecezan, să se împartă protopopilor, pentru inspectarea școlilor noastre profesionale, căci, cum se zice acolo: „toți protopopiî împreună desigur vor fi capabili(?) de a face mai mult folos școalei, decît un singur inspector în întreaga dieceză“. Oare?

Holera din Rusia s'a extins de rîndul acesta și peste Basarabia, marginașă cu Țeara romănească, unde s'au luat cele mai întinse măsuri, pentruca această boală înfricoșată să nu treacă Prutul.

Compozitorul *Rihard Strauss* va veni dela Berlin la Viena ca director al operei imperiale.

La Țerțul Nerei lîngă Sasca-rom. s'a mai aflat cadavrul înnisipat al unei femei tinere, a 192 victimă, constatată oficial.

Fachiriî din *Hindustan* au produs o mare minune. Un fachir, cu nările și urechile astupate cu ceară, cu limba întoarsă spre a astupa întreaga gîtlejului, vîrit într'un sac, a fost înmormîntat, și după 10 luni, fiind earăși dezgropat din mormîntul, peste care crescuseră bucate, în fața străjuitorilor, a început să meargă, surizînd...

Congresul din Sofia al ziarîștilor slavi a hotărît înființarea unei agenții telegrafice de informașii la Viena.

În Reno (America) s'au arangeat lupte de boxerî, cu care ocazie un Negru *Iohnson* a biruit pe cel mai temut adversar, Englezul *Ieffries*, din care pricină s'au încăerat cele două rase, lăsînd mai multî morșii și răniișii prin mai multe orașe.

Noua bancă „Banatul“ din Lugoj și-a început activitatea.

Laudabil și vrednic de imitat este obiceiul învătășitorilor dela școalele primare rom. din Lugoj de a așeza rostul fiecărui an școlar în cîteun anuar (buletin școlar), cum este și cel din ăstan, redactat de inv. *Gheorghe Joandrea*.

Într'un congres al profesorilor dela școalele secundare din Ungaria, Ținut zilele astea în *Oradia-mare*, s'a discutat desființarea bachelareatului.

După descoperirea serului lui *Ehrlich* în contra sifilisului, se vestește deja născocirea unuî nou leac împotriva cancerului al profesorului *Pichera* din Roma.

Secretarul *Halász Ferencz*, dela ministerul de culte, ovreu originar din Maramureș, autorul legii apponyiene, a încetat din viață.

Multă bucurie a stîrmit hotărîrea forurilor competente de a se lega printr'o nouă cale ferată Reșița cu Caransebeșul.

Pentru îngrășarea vitelor, se capătă un admirabil praf, ce se pregătește aici în Oravița în farmacia „La Sf. Gheorghe“. Leacul acesta îngrășă caî, vite cornute și porciî, apărînd animalele preventiv de orce boale.

Convocare.

P. T. membri ai despărțămîntului învățătoresc din tractul protopresbiteral gr. or. rom. al Oraviții sînt prin aceasta învîtași a participa la

Adunarea despărțămîntului, ce se va Ține **Duminecă în 4/17 lunie 1910 la orele 2 după amează** în școala gr. or. romăna din Comoriște, pe lîngă următorul

Program:

1. O prelegere practică Ținută cu elevii școalei locale de inv. *Nicolae Blaj* din Calina.
2. Deșchiderea adunării.
3. Constatarea membrilor prezenți.
4. Observări asupra prelegerii.
5. „Purtarea biroului învățătoresc“ de inv. *Alexe Jianu*, din Comoriște.
6. Raportul casierului.
7. Raportul bibliotecarului.
8. Propuneri și interpelări.
9. Închiderea adunării.

Comoriște, la 7 lunie 1910. n.

Alexe Jianu
președinte.

P. T. membri desp. pot pleca din Oravița cu trenul de 11 ore a. m. și se pot întoarce din Comoriște cu trenul de 8 ore seara.

Bibliografie.

Populara „Bibliotecă pentru toți“ în Nr. 572, apărut decurînd, dă cititorilor săi una din cele mai minuoate perle ale literaturii fraceze și anume: delicioasa povestire „*Albina*“ de *Anatole France*. Acest autor, cu drept cuvînt, trece astăzi drept cel mai artist prozator francez, și operele lui prin calitășile strălucitoare ale stiiului și prin subtilitatea gîndirei, sînt prețuite în cel mai înalt grad de admiratoriî frumosului în artă. „*Albina*“ e o poveste pentru copii, și dela început *Anatole France*, zice în privința ei: „Numai aceia cari se mulțumesc cu desfătări pline de nevinovăție mă vor citi pînă la capăt“. Și adaugă: „Îi rog pe dînșii să povestească *Albina* mea copiilor lor, dacă au copilași“. Prețul 30 bani. Cereți catalogul „Bibliotecii pentru toți“ care cuprinde aproape 600 de volume dela *Librăria Leon Alcalay*, București.

Poșta Redacțiunii.

Abonentului din *Grebenaș*, cum și celorlalți întrebători, le răspundem că distinsul nostru prietin și colaborator medic-locot. colonelul *Dr. Gheorghe Crăiniceanu*, vestitul specialist în boale de ochi din România, va veni vara asta la Oravița în vilegiatură. Țiimpul sosirii îl vom comunica încurînd cititorilor noștri.

Editor proprietar: **Gheorghe Jianu**.

Redactor responsabil: **Alexandru Purgariu**.

A apărut broșura:

Mizerie, boală, crimă și degenerare
sau
ALCOHOLISMUL ȘI URMĂRILE LUI
din punct de vedere

Economic, higienic, moral și național
de **Pr. D. Voniga**.

Tipografia Nouă, Orăștie 1910.

Broșura se extînde pe 6 coale tipar 8° și are următorul cuprîns: 1. Introducere. 2. Despre beuturi în general. 3. Istoricul beuturilor spirituoase. 4. Beția și cunoștința ei, în general. 5. Efectele stricăcioase ale beuturilor spirituoase, în speșial asupra organismului omenesc. 6. Alcoolismul: ub raportul morbidității și al mortalității. *Tuberculoza (oftica) și morburile mentale*. 7. Alcoolul și morală publică sau raportul dintre alcoolism și criminalitate. 8. Alcoolul și ereditatea, sau efectele alcoolismului asupra posterității. *Copii beșivilor*. 9. În resumat: Alcoolismul — *Mizerie, Boală, Crimă și Degenerare*. 10. Lupta în contra alcoolismului. *Combaterea beșiei*. 11. Cauzele alcoolismului. 12. Plan de învățămînt antialcoolic. Prețul 1 cor. 60 fil. Se poate procura la autor în Gyirok și la toate librăriile.

Valea „Bányavölgy“ loc pentru vilegiatură și scaldă Kneipp în Oravița (Banat)

Este situată sub Marilla în mijlocul unei păduri întinse cu brădet.

Aer bogat în ozon, fără praf, și apă excelentă de izvoare. Salon de muzică și de lectură, muzică în parc, locuri admirabile pentru excursii. Diferite cure de apă rece, cum și un bassin de înotat de 70 metri de lung. Dușuri-Kneipp, massage și electrizări pentru îmbolnăviri ale sistemului nervos, cum și pentru îmbolnăvirea vaselor inimii singelui, a organelor de mistuire și resuflare (astma), reumatism, boale femești, dureri de beșică și de răunchi etc.

Medic curant: Dr. Ludovic Méhes (român).
Pension complet (vîpt, locuință și serviciu):
la zi, dela 4 coroane în sus.

Saisonul: dela 1 Mai până la 30 Septembrie.

Prospecte (și în limba română) se capătă la
Direrțiunea băilor „Bányavölgy“
în Oravița.

Un ucenic (șăgîrt)

din casă bună, care să aibă și școală îndestulitoare, se primește la

MAX SITTNER

timplărie (Tischler) de mobile și pentru zidiri
în Oravița.

„PLUGARUL“ s. p. a. din CACOVA

x-22

dă

5-6%

și plătește și darea după depunerii.

Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6-7%, car personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigurează vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

Ingrijiti-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a se înscrie ca membru la

»Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă«.

La această asociație poate să se facă membru ori-care persoană dela etatea de 16-80 ani. Pe lângă o taxă lunară de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membrerie i-se solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor., ear devenind membrul după cel puțin 3 ani de membrerie, prin oarecare nenorocire nepufincios de muncă, i-se solvește pînă cînd trăește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor. însă dispunînd membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primiască moștenitorii, i-se solvește membrului pînă ce trăește o rentă lunară de 50 cor. Membrii înscriși dela etatea de

60-80 ani n'au drept la rente. Persoane dela etatea de 15-60 ani pot semna pînă la 3 cuote (6000 cor.) **Atestat medical nu se recere.**

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de mărișuri, poate fiecare a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 18 ani. Se pot semna 1-6 cuote (2000-12.000 cor.). Dacă o fată după 3 ani de membrerie remine orfană, înceată solvirea taxelor, ear la măriș, fata primește suma asigurată, ear pînă atunci - însă celmult pînă la etatea de 20 ani - primește o rentă lunară de 30 cor. Tot aceasta rentă primește fata pînă cînd trăește, dacă după oarecare vreme remine nemăritată.

Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cuote semnate pînă la 7.000.000 cor. și anual peste 100.000 cor. taxe de membru.

Prospecte și blanchete trimitem gratuit.

Aplicăm secretarii în toate orșele și bărbai de încredere în toate comunele.

Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă.

Filială pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár, Takarékpenztár-utca 4. szám, I. em.)

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrînă)

Proprietatea KNOBLAUCH din 1819

Fondată la anul 1797.

Telefon Nr. 59.

Desinfector Antimorbin

este cel mai desevrșit aparat pentru desinfectarea aerului, nimicind toți bacili curăță numaidecî aerul în locuințe. Prețul 12, 20 și 35 cor.

Kalodont, cea mai nesticăcioasă pastă pentru dinți, dă un luciu frumos dinților 60 fil.

Capsule împotriva limbricului mare. Efectul se arată într'un ceas. 3-4 cor.

Praf pentru îngrășarea vitelor 1/2 klg. 2 cor.
1 klg. 3-60 cor.

Prafi ncontra guturailui (suspînul) cailor 1-2 cor.

Dialon este leacul cel mai bun pentru vindecarea ranelor de pele la copii 1 cor.

Regulin, mijloc natural încontra nemisturii 1-60 cor.

Purgo, leacul cel mai bun pentru ordinare 1 cor.

Reparator, alină durerea la reumatism 1-2 cor.

Serravallo, leac bun pentru copii slăbuți și recovalescenți, care avînd gust bun, se poate lua ușor și de adulți 2-60 cor.

Manol, netezește frumos pelea feței și a minilor 2 cor.

Tablete-Phenolphthalin sînt prielnice de luat pentru urdinare 80 fil.

Pudră Ideal-Champoing face să crească frumos părul 30 fil.

Mosquitin, cel mai bun mijloc încontra mușcăturii insectelor. Alină numaidecî durerea și umflătura 50 fil.

Crema-Margit este un mijloc neîntrecut pînă frumusețe, curăță fața de orice pete. 1- cor.

Cremă .20 "

Pudră .70 "

Săpun .70 "

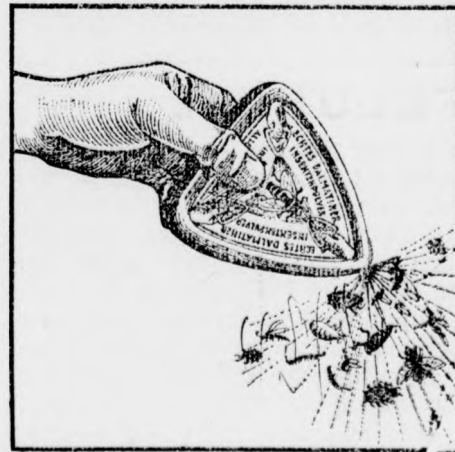
Pudră berlinesă pentru păr, alb, blond, brunet 20, 40, 100 fil.

Carton pentru stropit, conține cel mai bun praf de insecte 20 fil.

Rico, alifie pentru turiști, alină durerea și vindecă radical bătăturile 20-40 fil.

Nestle, făină pentru copii, aliment natural pentru copii ce sug, și pentru ceice sufer de stomac - 1 80 cor.

Mare depozit în cele mai noui legături pentru soboriți, totfelul de articole de gumă dela fabrici indigene și străine de primul rang, prețuri absolut solide, cum și totfelul de specialități, ceiace nu s'ar găsi în depozit, să câștigă fără nicio cheltuială în 2-3 zile.

Parfumerie și preparate cosmetice, cremă pentru obraz, pudră, parfumuri și săpunuri se pot căpăta totdeauna la „Apotecăria bătrînă“ a lui

Max de Knoblauch

în Oravița

în ulița mare, peste drum de Hotel Coroana.